

Günümüz Türkçesine Aktaran: Müfit Yüksel

4 Nolu Defter.

1.sahife

Vakıf-ı esrar-ı mebde' vel-mead Kudvetul-ulema Gavsul-vasilin yekrek-i tabiin Hazret-i Şeyh Şazi suzi-i suzende-i ateş-i aşk-ı ilahi kuddise sirruhul-ali Efendimiz Hazretleri tarik-ı vefada sabit ve silk-i sadakatde caygir olan ihvan-ı din ve taliban-ı mübin ve muhibban-ı emin (Elem e'had ileykum ya ben-i Ademe ilh.) Ayet-i Kerimesi mantuk ve münifesi muktezasınca amil olup Yed'une ilennar (ateşe-cehenneme- davet edenler) olan kimselere tabi olmayan eşhas-ı müstakimü'l-etvarı saye-i emn-i emanında mahfuz buyurup Divan-ı uzma-yı Mahkeme-i kübrada Şefi' olsun .

Ba'dessalam, ihvana malum olsun ki, rub'u meskunda mütemekkin her nevi fırka-i ademiyan indinde minelkadim hakk nahakk bir mezhep ve meslek vardır. Nahakk olan mezahibin tabtili zuhur-u Mürsele mahsustur . Ba'din, Din-i İslam içinde mevzu' ve mübka olan mesalik-i batıla ve mezahib-i muhtarianın ta'dim ve tabtili Ebelkasım Kaimel-Muntazar el-Mehdi Sahibe'l-Asr vez-Zaman olan zata mahsus olduğu kütüb-ü muteberede mesturdur. Şimdi ise Zuhur-u Kaim olmadan ve alamet-i sabite vaki olmadan neacep , sizin içinize galgale düşüp zağ-ı napak misali daldan dala konup irade-i cüz'iyenizi nama'kul şeylere sarf ediyorsunuz. Bu ise killet-i akl ve istidadınızın noksanından ileri geldiği anlaşılıyor . Şöyle kıyas olunur ki, Zuhur-u Kaim'in (2.Sahife)

alamet-i sabitesi vaki olmadan bir kimse dava-yı Mehdilik edip Din babında bir takım tefevvühatı mucib olur işler ve sözler peyda ve ihtira' eylese ol kimse cümle-i kizbden olup ve onun damen-i namakbulünden tutan kimseler dahi tabi-i İblis olduğu anlaşılır . Ve bundan mukaddem Dergah-ı alempenah-ı Hazret-i Pir'de müstahdem, Postnişin babagan ve dem-i İsaves emvata bahşecan eden meşayihler var iken onların zamanında Tarikat-ı Aliyye içinde böyle şeyler icad olmayıp da şimdi icadı neden neşet etmiştir . İşte bunun kizbine bu dalldır . Behey Canım! Sizler ağaçta keramet yoktur diyerek bir takım vahi mükalemelerde bulunuyorsunuz. . Filvaki, öyledir. Velakin, tesviye-i umur-u zahire ve batınanın her biri bir alete merbuttur. Nitekim Musa'nın asası gibi, Süleyman'ın mührü ve İsrail'in Sur'u ve Azrail'in Levh'i ve Ali'nin şimşiri ve Sani'in sun'u gibi, ve yolcuların berg-i sazı gibi her umurun tesviyesine bir alet-i mahsus ve müsebbiptir(?). Ezcümle , Şeriat-ı Garra'da Hadd-ı Şer'i ki, değnekten ibarettir. Şeriatta bir ferdin kabahatine göre Hadd-ı Şer'i lazım gelir. Yani kaç değnek vurulmak lazım gelir ise , vurulur. Şimdi mahpushaneler icad olduğundan onunla nas terbiye olunmaktadır. Ezcümle , Ashab-ı Biat-ı Rıdvan ki, Resulullah

muvecehesinde taht-ı şecerde , yani, ağaç altında biatlaşmışlardır. Bunun hakkında ayet vardır. Kavluhu Taala (Lekad Radiyellahu a'nîl-mü'minin iz yubayiuneke tahteş-Şecereti) bu ise şümül-ü insandır. Ağaç dahi, muzafun aleyhdir. Canım! böyle işlerden sarf-ı nazarla öteyi beriyi karıştırmayıp talip olan (için) hemen yolunda müstakim olmak evladır. Bu sözüm mahz-ı hikmet ve ayn-ı hakikattir. Ahd ve ikrarınızda sebat üzere bulunup, ed'iyye-i hayriyyemize nail ve ecdadımız divanında mahcup olmamanız reftarında terakkum-u varakaya ibtidar kılındı. Imza (1) 308

3.Sahife

Huzur-u Ali-yi Vilayetpenahiye,

Varakanın Nüshasıdır.

Maruz-u Kullarıdır ki ,

Dışlık karyesi ahalileriyle Akçakale karyesi ahalileri meyanlarında tahaddüs eden yayla münazaasından dolayı Dışlık nahiyesi müdürü tarafından keşide kılınan telgraf üzerine men'leri babında memuren gelmiş olan Sivas yüzbaşı zabiti İbrahim Bey marifetiyle ve marifet-i acizanemizle tahkikat-ı vakıa bilicra bu hususta Dışlık ahalilerinin istihkakı olduğu gerek tahkikat-ı vakıadan ve gerek yedlerinde bulunan i'lam ve tuğra-yı hakani ile muvaşşah tapu senetlerinden anlaşılmıştır. Ve geçen üçyüzyedi senesinde Akçakale ahalileri tarafından edilen iddia üzerine Meclis-i idare-i vilayet kararıyla defter-i hakani başkatibi fütüvvetlü Sadık Efendinin tayiniyle keşf ve muayene edildikte , mezkur Akçakale karyesi ahalilerinin etmiş olduğu müdahale fuzuli ve bigayrihakkın olduğu anlaşıldıkta , men ve teb'idlerine dair makamı vilayete rapor takdim kılınmıştır. İcra-yı icabı daire-yi aidesine menut bulunmakla, ol bapta emr u ferman....sene 308

Badi-yi terkim-i deyn senedim oldur ki , Para almak için senet nüshası

Sene-i hicriyenin üçyüzdokuz senesi, ta Ramazanın birinci gününden itibaren Divriği sakinlerinden Bornazzade Mehmed Ağa yedinden cihet-i karz-ı şer'iden olmak üzere

bervechibala , binbeşyüz kuruş ahz ve karz eyledim . Zimmetimde verecek deynim ve borcum olmuştur. Tarih-i tahrirden (okunamadı) tevkif olunur ise güzaran eden eyyamın güzeştesi nizam-ı ali üzere mah be mah bilhisab ne miktara baliğ olduysa re'sülmal olan deyn-i mezkur ise üzerine (4.Sahife) zamm ve ilavesiyle tamamen ve kamilen te'diye ve ifa edeceğimi mübeyyin işbu mühürlü deyn senedim yed-i merkuma i'ta kılındı

İmza sene 29 Mayıs 1308

İzinname Almak İçin İlmuhaber

Badi-yi İlmuhaber Oldur ki ,

Karyemiz bulunan Aşodinin Yellice karyesi sakinelerinden Fatma bint Hasan nam bikt-i baliğa ve akilenin mani-yi şer'isi ve asker-i şahanede namzedisi olmadığından izdivacına talip olan kuluncak karyeli Ahmet bin Mustafaya akd-i nikah olacağından لازمگelen bir kıt'a iziname-i bakirenin i'tası için işbu ilmuhaber tarafımızdan temhiren takdim kılındı (imzalar)

Yol Tezkeresidir

Badi-yi İlmuhaberimiz Oldur ki ,

Karyemiz bulunan Aşodinin Yellice Karyesi ahalisinden Safiye oğlu uzun boylu , kumral sakallı , bıyık keza , ela gözlü Cuma bin Hasan bu kere hasbetticare Dersaadete azimet edeceğinden mururuna ruhsat ve iltimas etmiş olduğundan vergi-yi emlak ve tekalif-l sairesine kefalet-i acizanemizle لازمگelen bir kıt'a matbu murur tezkeresinin i'tası için işbu bir kıt'a ilmuhaber tarafımızdan temhiren i'ta ve takdim kılındı Sene 308 (imza)

5.Sahife

Yellice Karyesi Hanedan-ı Kadim ve Eşraf-ı Mukimlerinden İzzetlu Samahatlu Gökçe Ağa'nın Kurratulaynı Seyyid Efendi'nin Savb-ı Behiyyelerine

Rif'atlu Efendi Hazretleri ,

Zat-ı vala-yı refianelerinize kalb-i aczde müstahkem olmuş olan meveddet ve ubudiyet iktizasınca subh u şam ed'iye-i hayriyelerinizle evkat-gûzar ve tul-u ömr-ü mezidinizi Mevla-yı Müteal Hazretlerinden intizar etmekteyim. Cenab-ı Vacibulvücut Hazretleri şevket ve ikbalinizi efzun ve a'da-yı pürkini makhur ve mahruk eylesin. Beyt ,

Şevket-i ikbalı devlet rütbe-i balasının * Cedd-i pakın nesl-i Ahmed sülale-i a'lasının

Kim ki dostundur senin Hakk onu mesrur eylesin* Eylesin makhur u mağlûp düşman olanın

Her ne kadar ibare ve elkabdan bi tehi bir beyit isede kalem-i afvıyla defter-i itmama kaydeylemeniz mütemennadır. Ve irsal-ı muharrerat ile tecdid-i hukuk vazife-i zimmetiniz olduğu ecilden bir kıt'a tahrirat taraf-ı refianelerinizden irsal olunup taraf-ı acize vusul buldukta kıraat edip , derun tefhim olundukta dünya ve mafihalar kadar memnun olduğum bedihidir. Bu fakirin dahi dest-i bihünerinden ancak bu kadar zuhura gelmiştir. Heman bihad ve bigaye selam olunup tab'ı maali ve nab'ı mekarimkarınızı istisfar ederim.. (imza)

6.Sahife

Abd-i Cedd-i Pak Ahmed-i Muhtar Ve Abd-i Şeyh Şazi Kuddise Sirruhu'l-Aziz ü'l-Celi (bir Kelime okunamadı) Mümin Şevki Efendi'ye

Maruz-u Kıtmir-i Asitaneleridir ki ,

Bismillahirrahmanirrahim, Ya Eyyuhellezine Amenu ittakullahe we kunu maassadikin (ayet)

Kale Resulullah Sallallahu aleyhi Wesellem ; Men Erade En Yeclise Maallah felyeclis maa ehlittasawwif Mazmun-u münifesi iktizasınca sizinle beraber oturup resm-i muhabbeti ve kaide-i meveddeti canlar icraya arzumend u hahişgerim . Damen-i maalyedeyn-i şerifinizi fevkalade ve fevkalgaye takbil ve dua-yı hayriyeleri niyazında sehv u kusurum olmadığı zahir ve nümayan , nitekim zat-ı mealisemmat ve canfeza-yı eser-i teveccühât-ı alilerinin ahlak-ı hasene-i memduhaları ve evsaf-ı cemile-i tayyibeleri ve etvar-ı pesendide-i makbuleleri mesmu-u kıtmiranem oldukça dil-i mecnunum bir derya-yı azim misali cuşa gelip teskine adimu'l-imkan olamayıp durmayıp Mürğ-i dolabımız (?) herdem visaliniz arz etmekte bedihi ve sizlere Leyla u Mecnun misali aşık olup Huda-yı Müteal Hazretleri'nden iltimas-ı didarınız temenniyatı zeban-ı sıdk-ı beyanımı tuti-yi guya gibi nağmesaz , derunumda neyan-ı (?) tahassür ve iftirakın itfası kabil olmayacağı dereceye varmış . Şiir:

Yakma Canım Nale-i Biihtiyarımdan Sakın

Dökme Kanım Ab-ı Çeşm-i Eşkbarımdan Sakın

Su Verir Her Subhdem Göz Yaşı Tiğ-i Ahıma

Çok Beni İncitme Ey Yara bidarımdan Sakın

Bu bapta eşcar-ı riyaz-ı mahemmedetten bir varaka ve sadık-ı şükranıyetten bir tabğ olmak üzere işbu arizacığım terkim ve takdim kılındı. Olbapta emr-i irade efendim.....

7.sahife

Üstadına Mahsustur , faziletlu

Faziletlu Efendim Hazretleri

Zat-ı fazilanelerine farize-i zimmetim olan sıdk-ı ubudiyyet iktizası üzere tab'ı meali ve nab'ı mekarileri istisfar olunup daimu'l-asr ve'l-evkat dai-yi hayriyyeleriyle demgüzar ve hürmetinizle bihtiyar olduğum ecilden ancak elimiz vehi(?) müfarakatı cüz'i def' etmeye irsal-ı muharrerattan maada bir çare fikr olunamayacağından iş bu tahrirat def'i enduhi tahririne ibtidar kılındı . Ve her ne kadar lügatta bihüner ve kitabette bihaber isem de , kalem-i afvıyla varaka-i kamile kayd eylemenize ümitvarım. (Beyit) Bu devr ve irşatta layık-ı afv ede taksirimi * Bakmayıp noksanıma hem hoş göre tedbirimi* ve kat'ı tahrirat etmeyip taraf-ı şakirdanemden rakm-ı nijadgevherlerinizi ve varaka-i sahiha-i bihterlerinizi tehir etmemeniz siyakında şukka-i senaveri terkimen huzur-u fazilanelerine takdim kılındı .

Huzur-u ali-i hazret-i vilayetpenahiye

Ma'ruz-u kullarıdır ki,

Yellice karyesi ahalileriyle Davutoğlu karyesi ahalileri meyanlarında tahaddüs eden Elma Çayırı demekle maruf mahal, arazi-yi mahlule-i mevkufeden bulunmakla ashab-ı muhtacine tafvizi hususunda 14 Eylül 1308 tarihli Dahiliye Nezaret-i celilesinden makam-ı Vilayete şerefvarid eden tahrirat-ı samiye beyan ve ezbar buyrulduktaki , mucibince icra-yı muamele edilmek üzere Meclis-i idare-i Vilayet kararıyla keyfiyet Sivas defter-i hakani memurluğuna bilihbar binaenaleyh defter-i hakani ketebelerinden Hafız Efendi'nin tayiniyle tahkikat-ı lazime bilicra mahall-i mezkur ise karyeteyn-i mezkureteyn vasatında bulunup boş mahalleri zer'iyle(8.sahife) abad ve cüz'i mahalli hali ise de karyeteyn-i mezkureteyn hayvanatlarının rai-yi idarelerine mahsus bulunmakla anın da ekserisi kır ve bayırdan ibaret olduğu mükeşşif-i mumaiyleh Hafız Efendi tarafından ve taraf-ı karyetan hey'et-i ihtiyarlarından bittanzim Makam-ı Vilayete takdim kılınan 25 Eylül 1307 tarihli mazbatadan anlaşılmıştır. Olbapta emr u ferman Hazret-i men lehu'l-mülkündür. 28 Haziran 1308

Padişaha mahsus , Madde-i Umrân-ı Cihan ve Maye-i Feyz-i fütuh ve Süleyman-ı haşmdan Humayun-i mülukaneye , Telgraf Sureti

Sivas'a tabi Aşodide Yellice ve Höyük ve tevabii kura ahalileriyiz ki, üçyüz haneden ibaret bulunduğumuz halde bundan evvel Kavaid-i atika zamanında bazı eşraf ve ekabir-i belde

bulunan zevat örfen boş mahalleri zabt ve taht-ı tasarruflarına alarak ve ol mahallerde meskun bulunan ahali-yi raiyyet-i mazlumeden hakk nahakk çift hakkı alması adetleri olmakla bu kaideye imtisalen civarımızda vaki Divriği kasabası eşrafından ve kendisine güç yetmeyip her halde havf edilir makulesinden, Osman Bey tarafına her nasılsa hakk nahakk tav'an ve kerhen taraflarımızdan çift hakkı verilmekte ise de, ba'dehü mezkur adat-ı örfün nakayizini havi ve hukuk-u ibadillahın muhafazasını mucip olur, İrade-i Seniyye-i Hazret-i Şehriyari'nin şerefsudur ve taallukuyla ashab-ı örfün hüküm ve kuvvetleri sabıkı gibi olmayıp halel buldukta, Mir mumaileyh yakamızı salıverip yirmibeş seneyi mütecaviz müdahaleden geri durmuş iken bu sene Sivas valisiyle kendi meyanında vukua gelen ülfet ve muhabbet sebebiyle mumaileyh

Osman Bey

yine kuvvet bulup Mir mumaileyh tarafından müdahale ve hem Vali müşarünileyh tarafından tahvif olunmaktayız ve halbuki, taht-ı tasarruf ve ziraatımızda bulunan arazi minelkadim kendilerimiz abad

(

9. Sahife

)

ve meskun olduğumuz haneleri dahi kendilerimiz inşa ve imar eyleyip ve edevat-ı ziraat ve istiab eden tohumsa vakıan dahi kendi taraflarımızdan sarf olunmaktadır. Bu surette toprak ancak devlet-i aliye'nin olup senevi öşr-ü vakıası ve icab eden bedelatını hazine-i celileye vermekteyiz. Ve saye-i Şahanede cümle ahali-yi reaya istirahatla olupta yalnız bizlerin ah-ı enin ile ömrümüzün geçmesine ve üçyüz hane ahaliyi bir şahsın eline verilip ezdirilmeğe menba-ı adalet made-i umran-ı cihan ve Hüsrev-i zaman ve Süleyman-ı devran olan Zat-ı Hümayun-u Hazret-i Şehriyarileri bir vechiyle razı ve kail olmayacağı derkar, lütfen ve merhameten müdahale-i vakıanın men'iyle ihkak-ı hakk buyurulmaklığımız hususunda veyahut memalik-i Osmaniye'nin sair mahallinde bizim için bir mahal tertip ve irae buyurulması hususunda irade-i seniyye-i Zat-ı Hümayun-u mülukdarinin şerefsudur ve mebzulu istirham olunur. Ol bapta, Ferman Şevketlu, Mehabbetlu , azemetlu, kudretlu, Veliyunni'met Padişahımız, Efendimiz Hazretlerindir.

.....

Hacı Bektaş-ı Veli Kuddise Sirruhu'laliy Hazretlerinin

Seccade nişini bulunan Cemaleddin Efendi Hazretlerine

Mazbata-i Arizanemizdir

Reşadetlu, Ve Siyadetlu Efendimiz Hazretleri ,

Akdemce , Kars kuraları ahalisinden bir cemaat beynehümalarında usul-i Suri ve maneviye ve erkan-ı hareket-i zehb ve medeniyete dair vukua gelen mesail ve müşkilatın hall u akdi hususunda huzur-u raşidanelerine vardıklarında mesail-i mezkure berhakk-ı hal vafi ve şafi cevaplar verilmeyip kessabık kavaid-i muhtariaya terğip ve tahris olunduğu ve hakk-ı abidanemizde tefevvühat ve vahi mükalemeler izhar buyurduğunuz mesmumumuz olmuştur . Malum ki, rub'u meskunda her nevi ben-i Adem indinde minelkadim muayyen bir mezhep ve meslek vardır. Herkes (10.Sahife) hakk ve gayr-i hakk kendi indlerinde bulunan mezhep ve mesleğe zahib ve salik olmaktadır. Bu bapta, kimsenin kimseye diyeceği olmadığı zahirdir ve şimdi ise sizler yeniden bir mezhep ve meslek ihdas ve icad edip bir takım nası ona terğib ve tahrik ediyorsunuz . Ve lazm geldi ki, mezkur icad etmiş olduğunuz mezheb-i bedia ve meslek-i muhtaria alettafsil evvela Meclis-i maarife takdim ve ilan olunup cumhur-u ulema ve urefa ve ukela ve fuzala ve fukaha meyanlarında mütalaa ve müzakere olunup berhakk olduğu tebeyyün edildikten ve ahal-yi memalik-i mahruse-i Osmaniye ve akalim-i millet-i saire ol ihtira etmiş olduğunuz mezhep ve mesleğe davet etmek vacibattandır. Maahaza , bizler dahi ümem-i nasa mütabaatla itaat ve inkıyad etmemiz lazım gelir. Yoksa , böyle gizli ve kapaklı olarak bir takım biukul , bifühüm cühela-yı nassı mezheb-i muhtariaya davet etmek ne lazım . Ve bu kere bizlere farz oldu ki , mezkur icad ve ihdas etmiş olduğunuz mezhep ve mesleği umum gazetelere bastırıp Millet-i İslamiye ve millet-i saireye şöyle il'am ettireceğiz ki, Bektaşî Şeyhi

Cemaleddin Efendi

Millet-i İslamiye içinde minelkadim nedenli, kavaid-i diniye ve erkan-ı şer'iyeye ve umum mezahib ve mesalikte ne var ise cümlesini iptal ve nazar-ı tahkire çekip yeniden bir mezhep ve meslek icad ve ihdas edip nası ol mezheb-i muhtariaya davet ediyor deriz. Anlaşıyor ki , bu işlerin cümlesini meydana çıkaran

Bardakçioğludur

. Nitekim , zaman-ı evailde İbn Süfyan , ve İbn Hakem ve İbn Sümeyye ve İbn Ziyad dahi çok şeyler meydana çıkarmış idi . Cümlelerin malumudur . Böylece , ifade-i abidanemizi havi işbu bir kıt'a mazbata taraflarımızdan bittemhir takdim-i pişgah-ı raşidaneleri kılınmıştır . Olbapta, emr-i irade efendimizindir. Temmet..

Müsevvid

İmam-ı Karye-i Yellice

Burhaneddin (?)

MANZUM BÖLÜMLER

12.Sahife

Der Ahval-ı Şikest ve Garet-i Ermeniyan , Manzume-i Hikayet-i An

Tarih-I Tanzim 23 Kanun-i Evvel Sene 1311

Bir ahval söyleyeyim dinle birader Guş eyle Can ile işbu beyanı

Hoş-şirin kelamdır şerhi beraber Efendim anla bu tavrı, ünvanı

Evvela zümre-i bende-i Hüdayız Saniyen ümmet-i hem **Mustafayız**

Saye-i destinde mir u gedayız Mahrum etme bizi göster cinanı

Salisen penahım **Çaryardır** Umum ehl-i İslam bend-i ikrardır

Bu Hazretlerine her kim inkarîdür Vallahi billahi nardır mekanı

Taht-ı Hilafette Vekil-i Ahmed Ana akran yoktur hiç ferd-i ahad

Adalet gencidir cûlus-i Emced Layığı feramuş olmaz ihsanı

Benim Es-Sultan İbnus-Sultanım Sultan-ı berreyn u bahr Hakanım

Çok yaşasın **Sultan Hamid** Hanım Avn eylesin Sultanların Sultanı

Efendime versin Hakk ömr-ü Nuh'u Cemadata versin hem nutkula ruhu

Hüsn-ü tevfikle feyz-i fütuhu Sana terfik etsin huri u gılmanı

Seni hatalardan hıfz etsin Allah Dilimde ezkarım bu durud hergah

Sultan-ı Hamid Han ol Halledellah Mülkünde berkarar etsin Yezdan

13.Sahife

Tabi-i Al-i Osman Çarh-ı memleket Payına düşüban umarız şefkat

Adalet-i mahzaya eyler mi zahmet Hakk mağlup etmesin **Al-i Osmanı**

Kim ana münkad Hakk eylesin mesrur Kim ana münkirdir eylesin makhur

İsm-i şerifi çün alemde meşhur tevekkül ol sakın kılma gümanı

Bu babda söz çoktur Kasir bürem (?) Hep ehl-i İslama eyledi kerem

Velhasıl sözümde dinle ne derim Mülk-ü Osmanide ehl-i buldanı

Dest-i Osmanide ne denli inşa ne denli şehirler ne denli kura

İçinde bulunan hep alelumya Ermeniyan istedi beylik nişanı

Ermeniler yeni söküldü bendi Beylik ister iken şehri ve kendi

Bu sene kimi bey kimi efendi Hemince buldular Han-ı zamanı

Kimi der livayım kimi serasker Kimi kaymakam kimisi nefer

Kimi müşir kimi serir-i mihter Kimi ister binbaşılık nişanı

Beylik istediler alırız deyu Beylikle biz ebed kalırız deyu

Her birimiz revnak buluruz deyu Bilmeyen ola(...?) hüküm ü fermanı

14.Sahife

Dersim Beyleri hep hazır amade Mecmuan geldiler suvar piyade

Ermeniler tuttular inat Bize beylik deyu pir u cevani

Dersimin neferleri geldi yanaştı Zimmiyanın emvaline sataştı

Ermeniler Kelpeleri dolaştı Mukarrer bildiler başile canı

Guluvv-i amm edip Dersim benamı Nice kanlar döküp kıldı hengamı

Ahirinde ulu üç köy tamamı Zemra(?) kesmedi vurdu penganı

Nice başlar kesip kanlar döktüler Nice münkiranın bileğin büktüler

İslam olan alemlerin diktiler Döktüler anın ömrüyle yaşın

Niceleri bulamadı kardaşın Mutemed ol böyle oldu ayanı

Atma aşireti cümle namdar Battal Efendidir onlara serdar

Hunrizi afettir böyle şanı var Ol cihangir aşiretler merdanı

Arapgir şehrini fethetti ancak Barekellah diyende anı duyuncak

Dest vurup tiğine cenge duruncak Tarumar eyler hep olan düşmanı

Alişan Beyzade geldi erişti Hristiyan olan başına üşdü

İslam olduk deyu payına düştü Divriğinin bütün Ermeniyanı

15:sahife

Şatırzade neferler cem' edip geldi Hücüm edip şehir-i Divriki aldı

Bu sırada Ermeniler bunaldı Niceleri ister oldu emanı

Çun şehrin içine doldu aşayir Hay huydan doldu dağıyla bayır

Alişan Beyzade der ki, mugayir Böyle değil aşiretler erkani

Ezin canip bu taraftan geldiler Diricanlı aşireti doldular

Her taraftan guluvv-i amm kıldılar Şehir-i Divrikin içre dinle figanı

Alişan Beyzade der ki, ne çare Neferini çekti çıktı kenara

Bu Dirican aşireti avare Böyle dedi aşiretler aslanı

Cihanbeyli doldu bahçeye bağa Derler başı benzer bir siyah zağa

Davudoğlu kendi düştü tuzağa Bihaber hünersiz yoktur iz'anı

Şatıroğlu yiğitlerin koçağı Aşiret içinde çoktur kaçağı

Birincisi cümlesinin alçağı Gül Halanın oğlu fesat kervanı

Çok çabuk duyulacak onun karı Kimi altın deyu yarar duvarı

Bu düşünmez her gez namus u arı Yere batırdılar adı ve sanı

Divrik ağaları gördü bu hali Çok Ermenilerden aldılar malı

Onların üstüne olsun vebali Güya rahm ettiler görüp nalanı

Her konakta mahfuz yüzelli kefere Gizlediler gerek hayr gerek şer

Çun Şatırzade'ye erdi bu haber Tagayyür oldu hubruy-u elvanı

Dirildiler millet Markus keşiş Kıyma bize deyu ister dermanı

16.Sahife

Nedenlu var ise Civar kura Aşayiriz deyu oldular hempa

Hücum eylediler mir u geda Efendim görmesin gözler yamanı

Hücum eylediler bir seher vakti serefraz olanlar kıldı dikkati

Aşiret olanın artsın kuvveti Mert olanın keskin olsun seyfanı

Aşiretler doldu hep oymak oymak İslam evlerinde dikildi bayrak

Kurşun emre bakar tüfekler tak tak Bıçak hançer-i la'li giydi kaftanı

Evlere giruban ettiler talan Pir u cevani sağır u kebiran

Taife-l zenan iderler giryan Urmadılar asla ehl-i zenanı

Urdular ateşi kalmadı konak Ermeniler görüp kaldılar bitak

Kani no'ldu o durarşun armutak Bu köylrde attırdılar dumanı

Yalnız keşişler yanuldi pürgam Eksişin koymayıp kıldılar tamam

Aferin eylerim istemez kelam (okunamadı)rahat oldular şita zamanı

Kalmadı ,kanı(hani) palanka ve ne kirasın Sağlar mert olanın tutarlar yasın

Yeni, Ermeniler buldu belasın mükemmeldir hiç kalmadı noksanı

Aşiret ev be ev gezip dolaştı Hatalar şuurlar başa güleştı

Bir üçü serhadd-ı Şama ulaştı Bir tarafı buldu Muşu ve Vanı

Yanmaz oldu kafir fanusu çerağlar Bulgurla yarmadan doydu sokaklar

Sahibine küsmüş yanmaz ocaklar Cenana beca görmemiş hergez duhanı

Kilise içine düştü bir telaş Suret-i menhuse oldu hor duhan

Millet vekili hem geldi karabaş Niceleri ister oldu emanı

17.Sahife

Kiliseler içre doldu aşiret Pay pay ettiler kalmadı ziynet

Markus Keşişe kalmadı rağbet Ne rahip koydular ve ne ruhbanı

Ne ala safaya erdi Mardrus Meydan bizim derken Kirkor, petrus

No'ldu Haçik Margermiyan kortorus Baş deftere kaydeyledim nişanı

Ayakta paymal oldu kitaplar No'ldu senet defteriyle hesaplar

Et yüzünü görmez oldu kasaplar Bilmeyen böyledir hüküm-ü Furkanı

No'ldu demirciler uyanmaz oldu Çilingir, kuyumcu dayanmaz oldu

Al yeşil boyaklar boyanmaz oldu Kimi terk eyleyip kaçtı taş hanı

Biitibar oldu ol sim u zerler Elmas küpe bilezikler kemerler

Kani no'ldu martiniler lorlar Nadir gördüm acep oldum hayranı

Bir yandan çekilir davarlar mallar Halılar kilimler taze çuvallar

Nice Trablus kumaşlar şallar Ancak kürk giyenler tuttu meydanı

Nicesi dengiyle buldu sivayı Çoğu çoğa kimse kimi zorbayı

Kimi mangal çeker kimi sopayı Kimisi tahtadan yükler hayvanı

Evlerde kalmadı kürk yabalar münakkaş giyindi iller obalar

Kimi ben buldum diye çabalar Arar ki, soya bir Hristiyanı

Kanı no'ldu düğün(okunamadı) ve Hacik Beylik bizim deyu çektiler emek

Ahirinde nasip olmadı yemek Bırakıp kaçtılar dakik-ı nanı

No'ldu giyilen murassa eyer Şükür Ermeniden kalmadı berber

Kimi almış gider karanfil biber Kimi der ki, hissem attar dükkanı

18.Sahife

Espiyle isterler ya no'ldu kaltak Kimi basma kumaş çektiler yatak

Kimine taksimde düştü sarmısak Kimi hiç kimseye vermez soğanı

Dükkanlarda hiç kalmadı şekerler Aşiretler şehirliler çekerler

Kimi leblebiden tohum ekerler Kimi üzüm aldı onbeş batmanı

Kimi bal yer no'ldu sütler kaymaklar Dolu küpler turşu sirke yapraklar

Şişelerde Arakiler konyaklar Hemen şarap içen kıldı cevelanı

Kimi pekmez almış kimi bal küpü Kimi tavuk kazır kimi pipi

Kimi toplamış keserle durpi Kimi almış gider bir yük hububatı

No'ldu fikler mercimekler burçaklar Yün kıl gören desteleyip kucaklar

Tutuşmuş konaklar yanar saçaklar Harabe verdiler köşkü eyvanı

Ne Sivas koydular ve ne de Ulaş Kangalı Evrana eyledim saban

Gömseler mağarada cümlesine baş Bu sözden anlasın olan irfanı

Akçadağ beyidir Kasımoğlu nam Boz Ağa mülakkab cümleden benam

Hazret-I Hakk anı eylesin becam Saye-i devlette tutsun cihanı

Bu fesada bais cümle Güründür Ol zeytun elinden yaram derindir

Zeytunu alana çok aferindir Vesile kıla Hakk bir borazanı

Gürün'ün İslamı hep ah u zarda Kafirler urula deyu efkarda

Ermeniler utuldular kumârda Nabadîd ettiler Maranyan'ı

19.Sahife

Kanı no'ldu sîm u zerler akçeler Kanı no'ldu envâ-ı cins bohçalar

Kanı no'ldu lale sünbül bahçeler Bağlar dursun hiç görünmez bağbanı

Köylerin içinde hancılık kaldı Etraftan neferler cem' olup geldi

İslam şehid olup kafir mort oldu Aşiret gelmezse yoktur imkanı

İşittiğim gördüğümü söyledim Gûş eyledim etrafını anladım

Altmış sekiz hane tamam eyledim Tahkikan böyledir yoktur yalanı

Talibim, matlûbum budur Hüda'dan Ba'dehu Resul-i Hakk-ı reh-nûmâdan

Çaryar-ı güzin-i basafadan Red etme talib-i dillfikaranı

Bin üçyüz onbirde konu (okunamadı)hal Teşrin-i evvelde koptu bu ahval

Hakk din u devlete vermesin zeval Firdevs-i a'lada tutsun evtanı

Bineva fakir u abd-ı kemterim Hatakarım günahkarım ahkarım

Kemine mücrim-i bikes efkarım Benimçün yarattı bahr-ı isyanı

Kafiyem olmuyor okunmaz yazım Galatım çok vardır bir himmet lazım

Kusura bakmayın vardır niyazım Okuyan dinleyen bu destanı

(**Zünubi**) der üstadımdır Giryani **penah edinmişiz Al-i Osmanı**

Subh u şam eylerim ah u figanı Efendim esirge hep müslümanı

Okuyan efendilere , dinleyen cemaate ricam bulunan galatâtın afvını istirham eyler, defter-i itmâma kayd eylemelerini niyaz eylerim efendilerim

23 Kanun-i evvel Sene 1311

Dördüncü Defterin Sonu